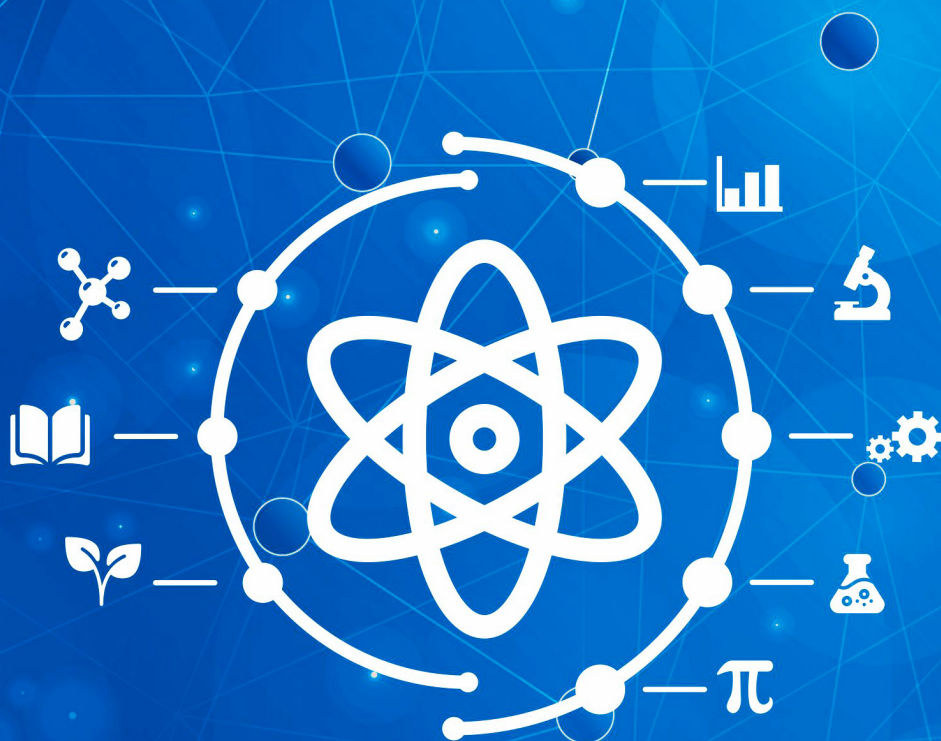

POLISH SCIENCE JOURNAL

INTERNATIONAL SCIENCE JOURNAL

Issue 4(37)
Part 1

Warsaw • 2021

POLISH SCIENCE JOURNAL

ISSUE 4(37)

Part 1

INTERNATIONAL SCIENCE JOURNAL

WARSAW, POLAND
Wydawnictwo Naukowe "iScience"
2021

ISBN 978-83-949403-4-8

POLISH SCIENCE JOURNAL (ISSUE 4(37), 2021) - Warsaw: Sp. z o. o. "iScience", 2021. Part 1 – 369 p.

Editorial board:

Bakhtiyor Amonov, Doctor of Political Sciences, Associate Professor of Tashkent University of Information Technologies

Mukhayokhon Botiraliyevna Artikova, doctor of science, Namangan state university

Bugajewski K. A., doktor nauk medycznych, profesor nadzwyczajny Czarnomorski Państwowy Uniwersytet imienia Piotra Mohyły

Tahirjon Z. Sultanov, Doctor of Technical Sciences, docent

Shavkat J. Imomov, Doctor of Technical Sciences, professor

Sayipzhan Bakizhanovich Tilabaev, Candidate of Historical Sciences, Associate Professor. Tashkent State Pedagogical University named after Nizami

Temirbek Ametov, PhD

Marina Berdina, PhD

Hurshida Ustadjalilova, PhD

Dilnoza Kamalova, PhD (arch) Associate Professor, Samarkand State Institute of Architecture and Civil Engineering

Sarvinoz Boboqulovna Juraeva – Associate Professor of Philological Science, head of chair of culturology of Khujand State University named after academician B. Gafurov (Tajikistan)

Oleh Vodiany, PhD

Languages of publication: українська, русский, english, polski, беларуская, казакша, o'zbek, limba română, кыргыз тили, Հայերէն

Science journal are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees.

The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

ISBN 978-83-949403-4-8

© Sp. z o. o. "iScience", 2021

© Authors, 2021

УДК 373

Нуруллаев Феруз Файзуллаевич
научный руководитель, преподаватель кафедры дошкольного образования,
Икромов Нигина Аминовна
студент направления дошкольного образования
Бухарский государственный университет
(Бухара, Узбекистан)

МАКТАБГАЧА ЁШДАГИ БОЛАЛАРДА ОИЛАГА НИСБАТАН ЎРМАТ МУНОСАБАТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ

Аннотация. *Боланинг оилага нисбатан ҳурмат муносабати – унинг ёши ва индивидуал хусусиятларига кўра оиладаги ижтимоий муносабатларда шахсий ва ижтимоий мавқеи, аҳамиятлилигининг ўзаро алоқадорлигини ифодаловчи нуқтаи назаридир. Оилага ҳурмат муносабатини шакллантириш бола ҳаётининг биринчи йилларидан бошланади.*

Калит сўзлар: *оила анъаналари, оилавий байрам, оилавий альбом, анъана.*

Дунёда мактабгача таълим тизимида болаларнинг оилага нисбатан ҳурмат муносабатини ривожлантириш жараёнини такомиллаштириш йўналишларини ишлаб чиқиш ва уни амалга ошириш услубиётини лойиҳалаштиришга доир кўп ишлар амалга оширилмоқда. Бунда оиланинг болалар ривожланишига йўналтирилган таълим-тарбия жараёнларини ташкил этишига алоҳида эътибор берилиб, мактабгача таълим ташкилоти тарбияланувчиларининг ёш ва психофизиологик хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда уларда оилага нисбатан ҳурмат муносабатларини шакллантириш муҳим аҳамият касб этади. Бундай ёндашув оила ва мактабгача таълим ташкилотининг педагогик ҳамкорлигини кенгайтириш масалаларига устуворлик беришни талаб этмоқда.

Мактабгача таълим муассасасида болаларнинг оилага нисбатан ҳурмат муносабатларини шакллантириш тамойиллари қуйидагилардан иборат:

- оила анъаналари, урф-одатларига бўлган қадриятли муносабат;
- педагогик-психологик қўллаб-қувватлаш;
- оилада бағрикенглик муҳитини яратиш;
- болаларга нисбатан ҳурмат ва талабчанликдан ўринли фойдаланиш;
- оилага нисбатан қадриятли муносабатни шакллантиришнинг императив

асослари сифатида меҳнат кўникмаларини тарбиялаш.

Оилага нисбатан ҳурмат муносабатини шаклланганлик даражаси мезонлари: маънавий-ахлоқий тарбияланганлиги; оилага нисбатан онгли ҳурматнинг таркиб топганлиги; оилавий қадриятларга нисбатан аксиологик муносабатнинг қарор топганлиги; оилага нисбатан ҳиссий йўналганликнинг таркиб топганлигидан иборатдир.

Оила болалар мулоқоти ривожини барча кенгаювчи соҳалар (қариндошлик, ўқув, меҳнат, дам олиш ва бошқа муносабатлар)га йўналтиради; болаларга оилавий ҳаётдан сабоқ беради; ўқув ва меҳнат фаолияти, жамият олдидаги жавобгарлик, жамоатчилик ва ўзаро ёрдам бериш талабларига муносабатини шакллантиради; жамиятнинг дунёвий,

мафқуравий, ахлоқий, ҳуқуқий қадриятларига муносабатини белгилайди; умумий фуқаролик, таълим-тарбия ва меҳнат мажбуриятларини бажаришда раҳбарликни амалга оширади; характер, ижтимоий мазмун, ўзини баҳолаш ва танқид қилиш даражасини шакллантиради; бекор вақтни ўтказиш структураси ва мазмунини моделлаштиради; фаол ривожланиш босқичида турган ва мустақил қарор қабул қилиш кўникмасини ҳали тўла эгалламаган жамият аъзолари сифатида болалар устидан назоратни таъминлайди.

Оила жамоатчилик институти сифатида жамиятнинг пайдо бўлиш жараёнида вужудга келди. Оила тушунчасининг шаклланиши ва ривожланиши қадриятларни мустаҳкамлаш орқали аниқланиб, улар: оила аъзолари риоя қилувчи меъёрлар, ота-она ва болалар, таълим-тарбия, уларни амалга оширишдаги масъулиятчилик ва шу қабилар сифатида кўрсатилади. Мазкур қадриятлар ўзини тутта билиш қоидалари, жавобгарлик ҳис, эркак ва аёл каби субъектлар ўртасидаги вақт ўтиши даври билан маълум бир шаклни намоён этади. Ушбу қадриятлар оилада ҳуқуқ ва мажбуриятларни тақсимланиши ва тартиблаштиришга имкон беради. Жамият ривожининг даслабки босқичларида, бундай муносабатлар урф-одат (қабил, уруғ) сифатида ўзида ахлоқий қоидаларни намоён этиб, диний қоидаларга асосланиш орқали назорат қилинган. Бола ҳаётининг биринчи йиллариданоқ ўзлаштириши лозим бўлган оилага бўлган муносабати ҳар қандай инсон учун алоҳида аҳамиятга эга. Оиладаги муносабатлар жамиятдаги муносабатга асосланган ва фуқаролик хатти-ҳаракатларнинг асосини ташкил этади. Ушбу йўналишда болалар билан ишлаганда қуйидагилар катта аҳамиятга эга бўлади:

- оилавий байрамларни ташкиллаштириш. Оилавий байрамлар - болалар ҳаётидаги алоҳида кунларни, қувонч ва ҳиссий кўтаринкиликни ўз ичига олади, ҳар бир бола учун ёқимли соғаларни олишга ва дўстлар билан очик мулоқотга киришишга имкон беради. Оилавий байрамларни ўтказишдан мақсад - ота-оналарнинг болаларни байрамга имкони борица жалб қилиш зарурлигини тушунишларидир;

- оилавий альбом. “Менинг оилам” фотоальбомини яратиш. Бунда оиланинг шиори, ҳаёт қоидалари, альбомнинг шакли (китоб, глобус, гуллар ва бошқалар) жамоавий бўлиб танланади. Оила аъзоларининг ҳар бирига алоҳида фотосуратлар, савол-жавобларни жойлаштириш учун алоҳида саҳифа ажратилади;

- муайян оиланинг қадриятлар тизимини, авлоддан-авлодга ўтиб келаётган анъаналарни тушунишнинг самарали воситаси бўлган оилавий музейларни яратиш. Бундай музейни ташкил этиш ҳақли равишда катталар (оила аъзолари, педагоглар) ва болаларнинг нафақат ўз оиласининг, балки бутун жамиятнинг маданий меросини ўрганиш ва ривожлантириш билан боғлиқ бўлган таълимий ва ижодий манфаатларини қондиришга қаратилган биргаликдаги фаолият шакли сифатида кўриб чиқиши мумкин. Оила музейи фаолиятининг принциплари: кўргазмалилик, ишонччилик, музей майдонидаги фаолиятнинг психологик қулайлиги ва хавфсизлиги, болалар боғчасида ва оилада таълим-тарбияни мувофиқлаштириш ва бошқалар.

Хулоса сифатида айтиш мумкинки, ушбу иш шакллари болаларни оиланинг ўрни, қариндошлик тизими ҳақида бошланғич, аммо элементар хабардор қилишга, уларнинг оила аъзоси сифатидаги ўрнини аниқлашга ҳамда мактабгача ёшдаги болаларда оила образини шакллантириш бўйича ўқитувчининг турли хил иш шакллари болалар ва ота-оналарнинг қизиқишларига қараб энг оптималини танлашга имкон беради.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ:

1. Эргашева Г.Б., Рахматова Г.Б. Некоторые вопросы обеспечения взаимосвязи методов и средств обучения в учебном процессе//Проблемы педагогики. № 1 (46). 2020. С 26-28
2. Имомова Ш.М., Исмоилова М.Н. Численное решение смешанной задачи, поставленное на векторном волновом уравнении в области с углом//UNIVERSUM: ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ. №10(79), 2020. С. 22-25.

Нуруллаев Феруз Файзуллаевич, Икромов Нигина Аминовна (Бухара, Узбекистан) МАКТАБГАЧА ЁШДАГИ БОЛАЛАРДА ОИЛАГА НИСБАТАН ҲУРМАТ МУНОСАБАТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ	249
Пармонов Алибой Эргашович, Авазбоев Атажан Исмаилович (Ташкент, Узбекистан) ЎҚИТУВЧИЛАРИНИ МАСОФАДАН ТУРИБ ЎҚИТИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ.....	252
Эргашева Гулзода Бахтиёровна, Хожиева Мафтуна Усмон кизи (Бухара, Узбекистан) ФОРМИРОВАНИЕ ДВИГАТЕЛЬНЫХ УМЕНИЙ И НАВЫКОВ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА НА ОСНОВЕ ИГР	256
Эргашева С. А. (Ташкент, Узбекистан) СПОСОБЫ ФОРМИРОВАНИЯ ОСНОВНЫХ НАЦИОНАЛЬНЫХ И ОБЩЕСТВЕННЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ У СТУДЕНТОВ	259
Эшова Дилбар Шоназаровна (Бухара, Узбекистан) МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА БОЛАЛАРНИНГ ДЎСТОНА ҲАМКОРЛИК КЎНИКМАЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ	264

SECTION: PHILOLOGY AND LINGUISTICS

Jaksulikova Dilnoza, Joldasbaeva Suliukan, Seytbekov Sultanbek (Nukus, Uzbekistan) FEATURES OF INTERPRETATION AND ITS ROLE IN THE MODERN WORLD	267
Kurbanova Marguba Boltayevna (Karshi, Uzbekistan) LANGUAGE IS THE WEALTH OF NATION.....	272
Olg'irova Nafisa Bahodirovna (Tashkent, Uzbekistan) XORIJY TILNI O'RGANISHDA 4 KOMPTENSIYANING TUTGAN O'RNI	276
Siddiqova Iroda Abdusuhurovna, Muxamadiyeva Nodira Abdivaliyevna, Jo'rayeva Dilshoda Nurilla qizi (Tashkent, Uzbekistan) FREE WORD GROUPS AND FRASEOLOGICAL UNITS	279
Абдиев Алишер Исмаилович (Фергана, Узбекистан) РОЛЬ ЛИНГВОСТРАНОВЕДЕНИЯ И ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИИ В ИНОЯЗЫЧНОМ ОБРАЗОВАНИИ.....	283
Аллабердиев Фозил Мурадуллаевич, Буриева Робия Отажоновна (Термез, Узбекистан) РОЛЬ АНТИЧНОЙ ЛИТЕРАТУРЫ В ЗАРУБЕЖНОЙ ЛИТЕРАТУРЕ	286
Норматов Азаматбек Абдухалилович, Қобулов Ўткирбек Пазлиддинович (Андижан, Узбекистан) СТИЛИСТИК ХОДИСАЛАРНИНГ ҚИЁСИЙ – ТИПОЛОГИК ТАҲЛИЛИ ЙЎНАЛИШЛАРИ.....	291
Фармонова Дилдора Ашуровна, Фармонова Шахло Ашуровна (Бухара, Узбекистан) COMPOUND WORDS IN THE WORD-FORMATION SYSTEM OF THE ENGLISH LANGUAGE.....	294